

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

08.08.2018 № 684

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
28 серпня 2018 р.
за № 970/32432

Про затвердження Положення
про Українську цифрову бібліотеку

Відповідно до статті 8 Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні», підпункту 25-2 пункту 4 Положення про Міністерство культури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2014 року № 495, Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 622, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про Українську цифрову бібліотеку, що додається.
2. Відділу літератури, читання та бібліотечної справи Управління з питань мовної політики та літератури (Сивокін С.Г.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на державного секретаря Карандєєва Р.В.

Перший заступник Міністра

С. Фоменко

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної служби спеціального
зв'язку та захисту інформації України

Л.О. Євдоченко **ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Міністерства
культури України
08 серпня 2018 року №
684
Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
28 серпня 2018 р.
за № 970/32432

ПОЛОЖЕННЯ

про Українську цифрову бібліотеку

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає основні засади створення та функціонування Української цифрової бібліотеки (далі — Бібліотека).

2. Метою створення та функціонування Бібліотеки є сприяння розвитку культурної, освітньої, наукової та інноваційної діяльності, задоволенню культурних, освітніх, інформаційних, науково-дослідних та інших потреб відвідувачів (незареєстрованих користувачів) та користувачів шляхом інтеграції надбань української культури у світовий інформаційно-культурний простір.

3. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

Бібліотека — універсальна централізована інформаційна система, призначена для накопичення, упорядкування, обліку, оброблення, зберігання, використання фондів електронних документів та управління ними, обслуговування відвідувачів і користувачів Бібліотеки через телекомунікаційні мережі у спосіб, що гарантує дотримання вимог щодо захисту інтелектуальних та майнових прав;

відвідувач — користувач, який не проходив процедури реєстрації в Бібліотеці та якому доступна тільки відкрита інформація, а також певна частина інформаційних ресурсів, призначених для вільного поширення;

документи Бібліотеки — цифрові копії фізичних носіїв, інтелектуального продукту, хронологічні межі для яких не встановлюються, — книг української класики та сучасності; рідкісної української періодики та інших книг, виданих українською мовою; творів мистецтва; аудіо-, відеозаписів; інших документів, що мають культурну та наукову цінність, в тому числі ті, які є об'єктом авторського права та на створення яких є згода автора або які перешли у суспільне надбання;

користувач — зареєстрована (авторизована) юридична чи фізична особа, яка пройшла процедуру реєстрації в Бібліотеці;

фонд Бібліотеки — обсяг електронних документів, що містяться в Бібліотеці.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про інформацію», «Про культуру», «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про авторське право і суміжні

права», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

4. Програмне забезпечення та інформація, що міститься в Бібліотеці, є об'єктом права державної власності в особі державної установи «Український інститут книги» (далі — Інститут).

5. Документи та матеріали, які є об'єктами авторського права та зберігаються у фондах Бібліотеки, охороняються законодавством України і міжнародними договорами.

II. Склад фонду, програмне забезпечення, технологія роботи Бібліотеки

1. Фонд Бібліотеки складається з робочого, резервного та страхового фондів.

Робочий фонд перебуває у постійному доступі для відвідувачів і користувачів та оновлюється щотижня.

Резервний фонд зберігається на резервному сервері та оновлюється щотижня.

Страховий фонд зберігається на зовнішньому носії та оновлюється щокварталу.

Інститут забезпечує зберігання робочого, резервного та страхового фондів Бібліотеки.

2. До робочого фонду забезпечується цілодобовий безкоштовний доступ на таких правах:

для відвідувачів — пошук та повнотекстовий перегляд відкритих документів, а також певної частини інформаційних ресурсів, призначених для вільного поширення;

для користувачів — пошук, повнотекстовий перегляд, копіювання, завантаження та використання всього обсягу документів, крім документів, використання яких обмежується відповідно до законодавства України.

3. Програмне забезпечення Бібліотеки передбачає:

формування фонду електронних ресурсів;

створення фонду електронних документів та їх каталогізацію;

взаємодію відвідувачів і користувачів з використанням системи Інтерфейс, придатної для пошуку та роботи з електронними документами, у тому числі у спеціальному цифровому форматі для сліпих, осіб з порушенням зору та осіб з дислексією;

підтримку пошукової системи, що дає можливість оперативного поповнення, реєстрації, довготривалого зберігання фондів та розподіленого доступу до програмного забезпечення через мережу Інтернет, пошук текстової інформації, зображення, аудіо-, відеоінформації, фільтрування та сортування результатів пошуку за заданими параметрами тощо;

підтримку адміністративних функцій, розпорядження електронними документами, управління правами відвідувачів та користувачів, перегляд статистики тощо;

ведення електронного каталогу електронних документів;

обробку текстової інформації, зображень, графіки, відео, що містяться в Бібліотеці;

архівачію, зберігання і захист фондів електронних ресурсів великого обсягу даних (не менш як 10 000 000 сторінок контенту, включаючи зображення, повні тексти та інформацію про дані (метадані));

зберігання інформації про дані у міжнародних форматах описання ресурсів та стандартах для цифрових бібліотек, зокрема визначених та підтримуваних Бібліотекою Конгресу США (структурні метадані METS/ALTO, описові метадані MODS або Dublin Core);

зберігання даних з дотриманням усіх необхідних стандартів зберігання електронних матеріалів;

створення комплексної системи захисту інформації з підтвердженням відповідності та проведення державної експертизи відповідно до статті 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

4. Бібліотека має унікальну адресу в мережі Інтернет.

Інтерфейс для користування та адміністрування системи підтримується основними веб-браузерами Firefox, Safari, Chrome, Edge та іншими веб-браузерами.

Бібліотека має мобільну версію.

5. Технологія роботи Бібліотеки передбачає:

1) сканування документів, оцифрування творів мистецтва, аудіювання текстів, фотографування, рентгенографію тощо, які здійснюються з метою забезпечення доступу до архівної інформації через телекомунікаційні мережі, а також для створення цифрової страхової копії електронних документів Бібліотеки;

2) ведення електронного каталогу Бібліотеки;

3) обробку текстової інформації, зображень, графіки, відеоінформації;

4) архівачію, зберігання і захист електронних документів.

6. Для представлення інформації в Бібліотеці використовуються:

PDF, PDF/A — основні формати;

TXT, TIFF, JPEG — додаткові формати для зображень;

HTML — гіпертекстова мова розмітки;

мобільні формати тощо.

7. Пошук та перегляд електронних документів Бібліотеки здійснюються за такими параметрами:

перегляд усіх видань списком;

вибір видань зі списку;

пошук видань за географією та хронологією;
вибір номерів для періодичних видань, а також можливість формування колекцій видань;
повнотекстовий пошук;
пошук у релевантних сегментах (заголовки статей/розділів, назви ілюстрацій, автори);
морфологічний повнотекстовий пошук для кількох мов (українська обов'язкова);
інші параметри.

III. Управління та регламентація діяльності Бібліотеки

1. Організацію діяльності та адміністрування діяльністю Бібліотеки здійснює Інститут.

2. Інститут забезпечує:

1) створення, функціонування та технічну підтримку Бібліотеки;

2) оцифрування документів;

3) обробку інформації, що зберігається в Бібліотеці;

4) формування довідників, реєстрів, аналітичних матеріалів, інших інформаційно-довідкових ресурсів;

5) надання відвідувачам і користувачам доступу до інформації для ознайомлення та використання;

6) іншу роботу відповідно до цього Положення.

IV. Підготовка цифрового контенту для поповнення фондів Бібліотеки

1. До участі у створенні та функціонуванні Бібліотеки Інститут залучає бібліотеки, музеї, інші заклади культури, авторів тощо, які на засадах добровільності, відкритості і прозорості можуть надавати фізичні носії інтелектуального продукту для оцифрування, а також ресурси відповідно до профілю комплектування фондів.

2. Підготовка цифрового контенту для поповнення фонду Бібліотеки проводиться з використанням технічних можливостей Інституту та/або інших юридичних, фізичних осіб відповідно до умов укладених договорів.

Заступник начальника
управління з питань
мовної політики та літератури —
начальник відділу
мовної політики

В. Генералюк